



Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2023. december 14.*

„Előzetes döntéshozatal – Mezőgazdaság – Közös piacszerzés – Cukorágazat – Termelési illetékek – 1360/2013/EU rendelet – Jogalap nélkül megfizetett illetékek visszatérítése – Jogvesztő és elévülési határidők – Az elszámoló határozatok jogerős jellege – Az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elve – A jogbiztonság elve”

A C-655/22. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesfinanzhof (szövetségi pénzügyi bíróság, Németország) a Bírósághoz 2022. október 19-én érkezett, 2022. június 1-jei határozatával terjesztett elő

az **I GmbH & Co. KG**

és

a **Hauptzollamt HZA**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (kilencedik tanács),

tagjai: O. Spineanu–Matei tanácselnök, J.–C. Bonichot és L. S. Rossi (előadó) bírák,

főtanácsnok: N. Emiliou,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az I GmbH & Co. KG képviseletében D. Ehle Rechtsanwalt,
- az Európai Bizottság képviseletében A.C. Becker és B. Hofstötter, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

* Az eljárás nyelve: német.

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2001/2002-es, a 2002/2003-as, a 2003/2004-es, a 2004/2005-ös és a 2005/2006-os gazdasági évre vonatkozó cukorágazati termelési illetékek, a 2001/2002-es és a 2004/2005-ös gazdasági év tekintetében alkalmazandó kiegészítő illeték kiszámításához szükséges együttható, valamint a cukorgyártók által a cukorrépa-eladóknak az illetékek maximális összege és a 2002/2003-as, a 2003/2004-es és a 2005/2006-os gazdasági évre kivetendő illetékösszeg közötti különbség alapján fizetendő összegek megállapításáról szóló, 2013. december 2-i 1360/2013/EU tanácsi rendelet (HL 2013. L 343., 2. o.) értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az I GmbH & Co. KG és a Hauptzollamt HZA (fővámhivatal, Németország; a továbbiakban: vámhivatal) között folyamatban lévő azon jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya a 2001/2002-es gazdasági év tekintetében jogalap nélkül megfizetett cukorágazati termelési illetékek visszatérítése.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az 1150/2000 rendelet

- 3 A 2009. január 26-i 105/2009/EK, Euratom tanácsi rendelettel (HL 2009. L 36., 1. o.) módosított, az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 2007/436/EK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 2000. május 22-i 1150/2000/EK, Euratom tanácsi rendelet (HL 2000. L 130., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 169. o.; a továbbiakban: 1150/2000 rendelet) 2. cikke előírta:

„(1) E rendelet alkalmazása érdekében, a Közösség [az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 2007. június 7-i] 2007/436/EK, Euratom [tanácsi] határozat [(HL 2007. L 163., 17. o.)] 2. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett saját forrásokra való jogosultságát meg kell állapítani, amint a vámjogszabályok által előírt feltételeknek eleget tesz a jogosultság számlákon történő lekönyvelését és az adós értesítését illetően.

(2) Az (1) bekezdésben említett jogosultság időpontja a vámjogszabályok által előírt nyilvántartásba vétel időpontja.

A cukor piacának közös szervezéséhez kapcsolódó illetékekre és egyéb terhekre tekintettel, az (1) bekezdésben említett megállapítás időpontja a cukorról szóló rendeletek alapján történő értesítés időpontja.

Amennyiben értesítésről kifejezetten nem rendelkeznek, az időpont azon időpontnak felel meg, amikor a tagállamok megállapítják az adósoktól járó összegeket adott esetben előleg- vagy egyenlegfizetés útján.

[...]

(4) Az (1) bekezdést akkor alkalmazzák, amikor az értesítést helyesbíteni kell.”

Az 1360/2013 rendelet

4 Az 1360/2013 rendelet (10)–(12) és (23) preambulumbekzdése kimondja:

„(10) A Bíróság a [2012. szeptember 27-i Zuckerfabrik Jülich és társai ítéletben (C-113/10, C-147/10 és C-234/10, EU:C:2012:591)] érvénytelennek nyilvánította [az 1762/2003/EK, az 1775/2004/EK, az 1686/2005/EK és a 164/2007/EK rendelet helyesbítéséről és a cukorágazatban termelési illetékként fizetendő összegeknek a 2002/2003-as, 2003/2004-es, 2004/2005-ös, 2005/2006-os gazdasági évekre történő megállapításáról szóló, 2009. november 3-i] 1193/2009/EK [bizottsági] rendeletet [(HL 2009. L 321. o., 1. o.)], és kimondta, hogy a termék tonnánkénti átlagos vesztesége becsült értékének kiszámítása céljából [a cukorágazat piacának közös szervezéséről szóló, 2001. június 19-i] 1260/2001/EK [tanácsi] rendelet [(HL 2001. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 33. kötet, 17. o.)] 15. cikke (1) bekezdésének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy a visszatérítések teljes összege tartalmazza az export-visszatérítés teljes kifizetett összegét.

(11) Következésképpen a cukorágazatra vonatkozó illetékeket megfelelő szinten kell megállapítani. [...]

(12) Figyelembe véve, hogy a 2001/2002-es gazdasági évre vonatkozó illetékek megállapítása ugyanazzal a módszerrel történt, mint amelyet a Bíróság érvénytelenített, a 2001/2002-es gazdasági évre vonatkozó termelési illetékeket és a kiegészítő illeték kiszámításához használandó együtthatót szintén megfelelő módon helyesbíteni kell.

[...]

(23) Jobbiztonsági okokból, valamint a különböző tagállamokban működő érintett gazdasági szereplők közötti egyenlő bánásmód biztosítása érdekében meg kell határozni egy olyan közös dátumot, amikor az e rendeletben rögzített illetékek [...] megállapításra kerülnek. Ezt a határidőt azonban nem kell alkalmazni abban az esetben, ha a tagállamoknak a nemzeti jog szerint az említett időpontot követően kell visszatérítést fizetniük az érintett gazdálkodóknak.”

5 E rendelet 1. cikkének (1) bekezdése előírja:

„A cukorágazatban fizetendő, a 2001/2002-es, a 2002/2003-as, a 2003/2004-es, a 2004/2005-ös és a 2005/2006-os gazdasági évre vonatkozó termelési illetékeket a melléklet 1. pontja határozza meg.”

6 Az említett rendelet 2. cikke értelmében:

„Az e rendeletben rögzített illetékek megállapításának az [1150/2000 rendelet] 2. cikke (2) bekezdésének második albekezdésében említett határideje legkésőbb 2014. szeptember 30-a, kivéve, ha a tagállamok a kifizetett, de nem esedékes összegeknek a gazdasági szereplők általi visszaigénylésére vonatkozó nemzeti jog alkalmazása miatt nem tudják tartani az említett határidőt.”

- 7 Az 1360/2013 rendelet 3. cikkének második, harmadik és negyedik franciabekezdése meghatározza azokat az időpontokat, amelyektől kezdődően a 2001/2002-től 2005/2006-ig terjedő gazdasági évekre vonatkozóan az e rendelet mellékletének 1. pontjában szereplő termelési illetékeket alkalmazni kell. Az említett rendelet 3. cikke első bekezdésének megfelelően a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon, azaz 2013. december 20-án lép(ett) hatályba.

Az (EU) 2018/264 rendelet

- 8 Az 1999/2000-es gazdasági évre vonatkozó cukorágazati termelési illetékek és a kiegészítő illetékre alkalmazandó számítási együttható, valamint a 2000/2001-es gazdasági évre vonatkozó cukorágazati termelési illetékek megállapításáról szóló, 2018. február 19-i (EU) 2018/264 tanácsi rendelet (HL 2018. L 51., 1. o.) 2. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A [cukorágazatban a termelési illetékek összegének, valamint a kiegészítő illeték számítási együtthatójának az 1999/2000-es gazdasági évre történő megállapításáról szóló, 2000. október 12-i] 2267/2000/EK [bizottsági] rendeletben [(HL 2000. L 259., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 30. kötet, 259. o.)] és [a 2000/2001-es gazdasági évre vonatkozó megállapításáról szóló, 2001. október 11-i] 1993/2001/EK [bizottsági] rendeletben [(HL 2001. L 271., 15. o.)] rögzített cukorágazati termelési illetékek és az e rendelet 1. cikkében meghatározott illetékek közötti különbséget vissza kell téríteni azon gazdasági szereplők részére, amelyek illetéket fizettek az 1999/2000-es és a 2000/2001-es gazdasági évre vonatkozóan, az említett gazdasági szereplők kellően indokolt kérelme alapján.”

A német jog

- 9 A Marktorganisationsgesetz (a piac szervezéséről szóló törvény) alapügyre alkalmazandó változata 12. §-a (1) bekezdésének első mondata a következőképpen rendelkezett:

„Az [Abgabeordnung (az adózás rendjéről szóló törvény)] rendelkezései megfelelően alkalmazandók a piacszervezési illetékekre, amelyeket az 1. § (2) bekezdésében említett rendelkezések értelmében a piacszervezés hatálya alá tartozó termékekre vetnek ki, amennyiben e törvény vagy az annak végrehajtására elfogadott rendeletek nem tartalmaznak az e rendelkezésektől eltérő szabályt.”

- 10 Az adózás rendjéről szóló törvény alapügyre alkalmazandó változata 169. §-ának (1) és (2) bekezdése a következőket írta elő:

„(1) Az adó megállapítása, valamint eltörlése vagy módosítása nem megengedett, ha lejárt az adó megállapításának határideje. [...]

(2) Az adó megállapításának határideje:

1. egy év a fogyasztási adók vagy azok visszatérítése esetén,
2. négy év azon adók és adóvisszatérítések esetében, amelyek nem minősülnek adónak vagy adóvisszatérítésnek az 1. pont értelmében véve, vagy a vámkódex 4. §-ának 10. és 11. pontja értelmében vett behozatali vagy kiviteli vámnak.”

11 E törvény 170. §-a (1) bekezdésének szövege a következő:
„A megállapítás határideje annak a naptári évnek a végén kezdődik, amelynek során az adó keletkezett, vagy amelynek során a feltételes adó feltétel nélkülivé vált.”

12 Az említett törvény 171. §-ának (3) bekezdése értelmében:
„Amennyiben a panasztételi vagy jogorvoslati eljárás keretén kívül az adó megállapítása iránti kérelmet, illetve az adó megállapításának megszüntetése, módosítása vagy kiigazítása iránti kérelmet a 129. § alapján az adómegállapítási határidő lejárta előtt nyújtják be, ez a határidő e tekintetben nem jár le mindaddig, amíg e kérelemről nem hoznak jogorvoslattal meg nem támadható határozatot.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

13 Az I-t, mint cukortermelő társaságot, a cukorágazati termelési illetékek rendszerének hatálya alá vonták, amely rendszerről a 2001/2002-től 2005/2006-ig terjedő gazdasági évekre vonatkozóan az 1260/2001 rendelet rendelkezik.

14 Ezen illetékek összegét az Európai Bizottság által évente elfogadott rendeletek alkalmazásával határozták meg. A 2001/2002-es gazdasági évre vonatkozóan ennek megfelelően ezt az összeget a cukorágazatban a termelési illetékek összegének, valamint a kiegészítő illetékekre alkalmazandó számítási együtthatónak a 2001/2002-es gazdasági évre történő megállapításáról szóló, 2002. október 15-i 1837/2002/EK bizottsági rendelet (HL 2002. L 278., 13. o.) alkalmazásával határozták meg.

15 Az e rendelet alapján elfogadott 2002. november 25-i határozatával a vámhivatal megállapította az I által a 2001/2002-es gazdasági évre fizetendő termelési illetékek összegét (a továbbiakban: 2002. november 25-i határozat).

16 A Bíróság a 2008. május 8-i Zuckerfabrik Jülich és társai ítéletben (C-5/06 és C-23/06–C-36/06, EU:C:2008:260), valamint a 2008. október 6-i Raffinerie Tirlemontoise végzésben (C-200/06, EU:C:2008:541) és a 2008. október 6-i SAFBA-végzésben (C-175/07–C-184/07, EU:C:2008:543) érvénytelennek nyilvánította a 2002/2003-tól 2004/2005-ig terjedő gazdasági évekre vonatkozó bizottsági rendeleteket.

17 2010. január 27-i határozatával a vámhivatal elutasította az I által a 2002. november 25-i határozat módosítása iránt benyújtott kérelmet.

18 A 2012. szeptember 27-i Zuckerfabrik Jülich és társai ítéletben (C-113/10, C-147/10 és C-234/10, EU:C:2012:591) a Bíróság érvénytelennek nyilvánította a 2002/2003-tól 2004/2005-ig terjedő gazdasági évekre vonatkozó bizottsági rendeleteket módosító 1193/2009 rendeletet. Ezen ítélet kihirdetését követően az Európai Unió Tanácsa elvégezte a cukorágazati termelési illetékek újbóli meghatározását a 2001/2002-től 2005/2006-ig terjedő gazdasági évekre vonatkozóan, az 1360/2013 rendelet elfogadásával, amelyben e gazdasági évek tekintetében csökkentette az illetékeket.

19 2014. december 18-án I az 1360/2013 rendelet alapján újabb kérelmet nyújtott be a vámhivatalhoz az illetékek módosítása és a túlfizetett összegek kamatokkal növelt összegének visszatérítése iránt.

- 20 A vámhivatal 2016. január 28-i, panaszeljárást követően helybenhagyott határozatával elutasította ezt az új kérelmet azzal az indokkal, hogy a 2002. november 25-i határozat jogerőre emelkedett.
- 21 A Finanzgericht (pénzügyi bíróság, Németország) elutasította az I által a 2016. január 28-i határozattal szemben benyújtott keresetet, azzal az indokkal, hogy az illetékeknek az 1360/2013 rendelet által bevezetett visszamenőleges csökkentése nincs semmiféle hatással a 2002. november 25-i jogerős határozatra, és e határozat módosítására kizárólag a nemzeti jog az irányadó.
- 22 Az I ezen ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Bundesfinanzhofhoz (szövetségi pénzügyi bíróság, Németország), amely a kérdéseket előterjesztő bíróság. Felülvizsgálati kérelmének alátámasztása érdekében arra hivatkozik, hogy a Bíróság a 2019. december 19-i Cargill Deutschland ítéletében (C-360/18, EU:C:2019:1124) megerősítette a jogalap nélkül megfizetett illetékek visszatérítéséhez való, az uniós jogra alapított jog fennállását. Az I azt állítja, hogy ezeket az illetékeket csak az 1360/2013 rendelet hatálybalépésének időpontjától kezdve lehetett helyesen meghatározni, és ő így élhetett e visszatérítéshez való joggal. Ennélfogva szerinte a visszatérítéshez való jogot nem lehet a 2002. november 25-i határozat hatályon kívül helyezésétől vagy módosításától függővé tenni. Az I ebből azt a következtetést vonja le, hogy a tényleges érvényesülés elvével ellentétes, ha a vámhivatal a nemzeti elévülési időkre és e határozat jogerős jellegére hivatkozik.
- 23 Az előterjesztő bíróságnak kétségei vannak az 1360/2013 rendelet 2. cikkének értelmezését, valamint a jogbiztonság uniós jogi elve és a 2019. december 19-i Cargill Deutschland ítélet (C-360/18, EU:C:2019:1124) közötti kapcsolatot illetően.
- 24 E tekintetben először is úgy véli, hogy az uniós jog nem szabályozza az 1837/2002 rendelet alapján elfogadott, az illetékeket megállapító határozatok módosítására és a visszatérítési kérelem benyújtására vonatkozó eljárási feltételeket. E feltételeket tehát szerinte a nemzeti jog szabályozza, az e jogban előírt eljárási szabályoknak megfelelően.
- 25 Márpedig az alkalmazandó nemzeti jognak megfelelően az I nem jogosult a jogalap nélkül megfizetett illetékek összegének visszatérítésére. A 2002. november 25-i határozat ugyanis jogerőre emelkedett, és azt már nem lehet visszaható hatállyal módosítani, mivel a cukorágazatban a 2001/2002-es gazdasági évre vonatkozó termelési illetékek megállapításának határideje 2010 februárjában, még az 1360/2013 rendelet elfogadása előtt lejárt. Az előterjesztő bíróság szerint, mivel a német jog nem rendelkezik a termelési illetékek visszatérítéséről olyan esetben, ha az ezen illetékeket megállapító jogerős közigazgatási határozatot nem módosítják, az említett jogalap nélkül beszedett illetékek visszatérítése csak azzal a feltétellel lehetséges, ha a visszatérítéshez való jog közvetlenül az uniós jogból ered.
- 26 E bíróság ezt követően kifejti azon vélekedését, miszerint ilyen jog nem következik automatikusan az 1360/2013 rendeletből, mivel számára nem világos, hogy mely esetekben és milyen eljárási feltételek mellett kell elvégezni az e rendeletben előírt visszamenőleges kiigazítást. Az, hogy egy visszamenőleges kiigazítás nem keletkeztet automatikusan visszatérítéshez való jogot, *a contrario* levezethető az 1999/2000-es és a 2000/2001-es gazdasági évre alkalmazandó 2018/264 rendelet 2. cikkének (2) bekezdéséből is, amelyben az uniós jogalkotó viszont kifejezetten rendelkezett ilyen jogról, ami felesleges lett volna, ha e jog eleve az illetékek módosításából eredt volna.

- 27 Az említett bíróság ugyanakkor azon az állásponton van, hogy a jogalap nélkül megfizetett illetékek visszatérítéséhez való jog az 1360/2013 rendelet tényleges érvényesülése biztosításának követelményéből ered, ahogyan azt a Bíróság a 2019. december 19-i Cargill Deutschland ítéletben (C-360/18, EU:C:2019:1124) értelmezte, méghozzá úgy, hogy a cukortermelőket csak az illetékek pontosan megállapított összege terhelje. Hozzáteszi, hogy bár a visszatérítésre vonatkozó eljárás és annak részletes szabályai, amelyeknek az elévülési vagy jogvesztő határidők is részét képezik, a nemzeti jog hatálya alá tartoznak, a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét, méghozzá oly módon, hogy a gyakorlatban nem lehet a cukortermelők számára lehetetlenné tenni a visszatérítés iránti kérelem benyújtását. A jelen ügyben tehát az illetékek megállapítására nyitva álló határidő lejárt és az adómegállapító határozatok ebből következő jogerős jellege nem képezheti akadályát az alapeljárás felperese visszatérítéshez való joga gyakorlásának.
- 28 Az előterjesztő bíróságnak ugyanakkor kétségei vannak e következtetésnek a Bíróság által a 2004. január 13-i Kühne & Heitz ítéletben (C-453/00, EU:C:2004:17), valamint a 2017. december 20-i Incyte ítéletben (C-492/16, EU:C:2017:995) értelmezett jogbiztonság általános uniós jogi elvével való összeegyeztethetőségét illetően. Ezen ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jog főszabály szerint nem követeli meg, hogy a jogerőre emelkedett közigazgatási határozatot visszavonják, amennyiben e jelleg, amely az észszerű jogorvoslati határidők lejártával vagy a jogorvoslati lehetőségek kimerítésével szerezhető meg, hozzájárul a jogbiztonsághoz. Egyébként az említett ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a közigazgatási szerv csak akkor köteles az illetékeket megállapító határozatot a Bíróság által hozott határozat figyelembevételére érdekében felülvizsgálni, ha e módosítás a nemzeti jog értelmében még lehetséges.
- 29 Márpedig az előterjesztő bíróság szerint a 2019. december 19-i Cargill Deutschland ítélet (C-360/18, EU:C:2019:1124) ellentmond az ilyen ítélkezési gyakorlatnak, mivel elismeri a visszatérítéshez való jog fennállását annak ellenére, hogy a nemzeti közigazgatási határozat jogerőre emelkedett, és a jogalap nélkül megfizetett adók/illetékek visszatérítésére vonatkozó elévülési idő már lejárt. Ez annál is inkább így van, mivel a jelen ügyben az illetékeknek az 1360/2013 rendelettel történt módosítására az érintett gazdasági évtől számítva körülbelül tizenegy év múlva került sor.
- 30 Végül, az előterjesztő bíróság szerint, az a kérdés is felmerül, hogy az alapeljárás felperese a megfelelő időn belül fordult-e a vámhivatalhoz a jogosulatlanul beszedett illetékek visszatérítése iránt, és hogy vajon az 1360/2013 rendelet 2. cikkében meghatározott határidő, azaz 2014. szeptember 30-a volt-e alkalmazandó a cukortermelőkre. E bíróság úgy véli, hogy az 1150/2000 rendelet 2. cikke (2) bekezdése második albekezdésének megfelelően e határidő címzettjei a tagállamok, és az annak biztosítására irányul, hogy az Unió saját forrásait ezen időpont előtt a Bizottság rendelkezésére bocsássák. Ha azonban ez a határidő nem a jogalap nélkül megfizetett illetékek visszatérítése iránti kérelem benyújtásának a határideje, kétség merül fel azzal kapcsolatban, hogy az ilyen kérelmet milyen határidőn belül kell benyújtani.
- 31 E körülmények között határozott úgy a Bundesfinanzhof (szövetségi pénzügyi bíróság), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni az 1360/2013 rendelet 2. cikkét, hogy egy cukorgyártónak 2014. szeptember 30-ig kellett volna benyújtania a jogalap nélkül beszedett illetékek visszatérítése iránti kérelmét?

- 2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: A jelen ügyben szereplőhöz hasonló helyzetben (az uniós jog megsértésével, de jogerősen megállapított illetékek, amelyek visszatérítését csak egy évvel egy alacsonyabb együttthatónak az 1360/2013 rendelet által történt visszaható hatályú megállapítását követően kérték) megtagadhatja-e a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság a jogalap nélkül beszedett termelési illetékek visszatérítését a jogerőre vonatkozó nemzeti rendelkezésekre és a nemzeti rendelkezések alapján az illetékmegállapító határozatokra vonatkozó megállapítási határidőre, valamint a jogbiztonság uniós jogi elvére hivatkozva?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 32 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1360/2013 rendelet 2. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy a cukorágazatban termelési illeték címén jogalap nélkül megfizetett összegek visszatérítésére irányuló, e rendeleten alapuló kérelem benyújtásának határideje legkésőbb ezen illetékek megállapításának időpontjában, azaz 2014. szeptember 30-án jár le.
- 33 E kérdés megválaszolása érdekében először is meg kell állapítani, hogy – amint az a (10) és (11) preambulumbekendéséből kitűnik – az 1360/2013 rendeletet a Tanács azért fogadta el, hogy megfeleljen a 2012. szeptember 27-i Zuckerfabrik Jülich és társai ítéletnek (C-113/10, C-147/10 és C-234/10, EU:C:2012:591). Ebben az ítéletben a Bíróság többek között megállapította, hogy a Bizottság által a 2002/2003-tól 2005/2006-ig terjedő gazdasági évekre vonatkozó cukorágazati termelési illetékek meghatározásához alkalmazott módszer helytelen, következésképpen az érintett cukortermelők jogosultak voltak az ezen illetékek címén jogalap nélkül megfizetett összegek kamatokkal növelt összegének visszatérítésére. E rendelet (12) preambulumbekendése értelmében, mivel a 2001/2002-es gazdasági évre vonatkozó illetékek kiszámításához használt módszer ugyanaz volt, mint amelyet a Bíróság érvénytelennek nyilvánított, a termelési illetékeket, valamint az ahhoz kapcsolódó kiegészítő illeték számítási együttthatóját szintén ki kell igazítani. Az említett rendelet így a 2001/2002-től 2005/2006-ig terjedő gazdasági évekre vonatkozó illetékek összegének visszamenőleges hatályú kiigazítására irányul, a Bíróság által az említett ítéletben jóváhagyott módszernek megfelelően (lásd ebben az értelemben: 2019. december 19-i Cargill Deutschland ítélet, C-360/18, EU:C:2019:1124, 35. és 36. pont).
- 34 Ebből egyrészt az következik, hogy az 1360/2013 rendelet bevezeti a cukorágazatban a 2001/2002-es gazdasági évtől a 2005/2006-os gazdasági évig terjedő időszakban jogalap nélkül megfizetett összegek visszatérítéséhez való jogot, amely jog a cukortermelőket a Bíróság által értelmezett uniós jog alapján illeti meg. E rendelet tényleges érvényesülésének biztosítása érdekében e cukortermelőknek tehát ténylegesen meg kell kapniuk az ilyen visszatérítést (lásd ebben az értelemben: 2019. december 19-i Cargill Deutschland ítélet, C-360/18, EU:C:2019:1124, 37. és 38. pont).
- 35 Másrészt e visszatérítéshez való jog csak az említett rendelet hatálybalépésének időpontjától, azaz 2013. december 20-tól gyakorolható. Az illetékes nemzeti hatóságok ugyanis csak ettől az időponttól kezdve tudták a cukorágazatban fizetendő új termelési illetékek visszamenőleges hatályú megállapítását követően meghatározni az egyes érintett termelők által jogalap nélkül megfizetett illetékek pontos összegét. Ugyanígy e termelőknek csak az említett időponttól kezdve volt lehetőségük arra, hogy tudomást szerezzenek erről az összegről, és ennél fogva érvényesen

- benyújtsák a jogalap nélkül megfizetett illetékek visszatérítése iránti kérelmeket (lásd ebben az értelemben: 2019. december 19-i Cargill Deutschland ítélet, C-360/18, EU:C:2019:1124, 40. és 41. pont).
- 36 Az említett visszatérítéshez való jog gyakorlásának feltételeit és határidejét illetően mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy az 1360/2013 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében e rendelet mellékletének 1. pontja a 2001/2002-es gazdasági évtől a 2005/2006-os gazdasági évig terjedően minden egyes gazdasági évre vonatkozóan meghatározza a cukorágazatban a termék tonnájára számított, euróban kifejezett új termelési illetékeket. Ezt követően, e rendelet 2. cikke főszabály szerint meghatározza azt az időpontot, amikor a tagállamoknak az Unió saját forrásainak számláján jóvá kell írniuk ezen új illetékek összegét. Végül az említett rendelet 3. cikke meghatározza azokat az időpontokat, amelyektől kezdve az említett új járulékok visszamenőlegesen alkalmazandók (lásd ebben az értelemben: 2019. december 19-i Cargill Deutschland ítélet, C-360/18, EU:C:2019:1124, 42–44. pont).
- 37 Közelebbről, az 1360/2013 rendeletnek az 1150/2000 rendelet 2. cikke (2) bekezdésének második albekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikkéből az következik, hogy az előbbi rendelkezés által meghatározott időpont, azaz 2014. szeptember 30. az az időpont, ameddig a tagállamoknak főszabály szerint meg kellett állapítaniuk a fizetésre kötelezett személyek által a cukorágazatban fizetendő új termelési illetékek címén fizetendő összegeket, és ezeket az összegeket az Unió saját forrásainak számláján jóvá kellett írniuk, nem pedig az az időpont, amikor a cukortermelőknek be kellett volna nyújtaniuk az általuk jogalap nélkül megfizetett összegek visszatérítése iránti kérelmeiket. Amint az az 1360/2013 rendelet (23) preambulumbekkezdéséből kiderül, az e rendelet 2. cikkében megállapított határidő nem érinti az érintett gazdasági szereplők számára való visszatérítésre a nemzeti jogban előírt határidőket.
- 38 A fent említett rendelkezésekből következik, hogy az 1360/2013 rendelet a 2001/2002-es gazdasági évtől a 2005/2006-os gazdasági évig terjedő időszakra vonatkozó cukorágazati termelési illetékek megállapításáról szóló bizottsági rendeletek, köztük az 1837/2002 rendelet rendelkezéseinek helyébe lépett, e rendelkezések alkalmazásának időpontjára visszaható hatállyal, anélkül azonban, hogy előírta volna a tagállamok által a cukortermelőknek az ilyen módosításból eredő, jogalap nélkül megfizetett illetékek visszatérítéséhez való jogának érvényesítése érdekében alkalmazandó eljárásokat és részletes szabályokat (lásd ebben az értelemben: 2019. december 19-i Cargill Deutschland ítélet, C-360/18, EU:C:2019:1124, 45. és 53. pont).
- 39 Ebből egyrészt az következik, hogy az 1360/2013 rendelet értelmében az illetékes nemzeti hatóságoknak nem az uniós jog megsértésével beszedett nemzeti adókat/illetékeket kell visszatéríteniük, adott esetben az ezen adók/illetékek megfizetését előíró jogerős közigazgatási vagy bírósági határozatok felülvizsgálatával, amint az többek között a 2015. október 6-i Târşia ítélet (C-69/14, EU:C:2015:662, 24–30. pont) és a 2019. szeptember 11-i Călin ítélet (C-676/17, EU:C:2019:700, 24–29. pont) alapjául szolgáló ügyekben történt, hanem az Unió egyik saját forrásának visszamenőleges újraértékelését kell elvégezniük, amelyet e hatóságok az Unió számlájára szedtek be, és amelyről az uniós jogalkotó döntött.
- 40 E célból tehát az említett hatóságoknak nem az a feladata, hogy felülvizsgálják, helyesbítsék vagy megsemmisítsék a jelen ítélet 38. pontjában említett bizottsági rendeletek alapján elfogadott, nemzeti adómegállapító határozatokat és az azoknak megfelelő adóügyi állásfoglalásokat, hanem az, hogy minden egyes érintett cukortermelő vonatkozásában számszerűsítsék az e rendeletekben meghatározott illetékek címén jogalap nélkül megfizetett összegek és az 1360/2013 rendeletben

rögzített illetékek címén fizetendő összegek közötti különbség összegét annak érdekében, hogy e termelők számára lehetővé tegyék az ezen összeg visszatérítése iránti kérelmek érvényes benyújtását, és ezáltal biztosítsák ez utóbbi rendelet tényleges érvényesülését.

- 41 Másrészt, mivel az 1360/2013 rendelet nem tartalmaz rendelkezéseket a tagállamok által a cukortermelők jogalap nélkül megfizetett illetékek visszatérítéséhez való jogának érvényesítése érdekében alkalmazandó eljárásokra és részletes szabályokra vonatkozóan, a tagállamok továbbra is alkalmazhatják a belső jogrendjükben előírt eljárási szabályokat, különösen az elévülési vagy jogvesztő határidők vonatkozásában, feltéve hogy tiszteletben tartják az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét (lásd ebben az értelemben: 2019. december 19-i Cargill Deutschland ítélet, C-360/18, EU:C:2019:1124, 45. és 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 42 Ezen elvek tiszteletben tartása megköveteli, hogy ezen eljárási szabályok ne legyenek kedvezőtlenebbek, mint a nemzeti jog rendelkezésein alapuló hasonló panaszokra vonatkozóak (egyenértékűség elve), és nem tehetik a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását (tényleges érvényesülés elve) (2019. december 19-i Cargill Deutschland ítélet, C-360/18, EU:C:2019:1124, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 43 Ami egyrészt az egyenértékűség elvének tiszteletben tartását illeti, a kérdést előterjesztő bíróságnak – amely közvetlen ismeretekkel rendelkezik azokról az eljárási szabályokról, amelyek célja, hogy a belső jogban biztosítsák a jogalanyok uniós jogból eredő jogainak védelmét – meg kell vizsgálnia, hogy az 1360/2013 rendelet által bevezetett, a jogalap nélkül megfizetett járulékok visszatérítésére vonatkozó kötelezettség végrehajtására előírt eljárási szabályok nem kedvezőtlenebbek-e, mint a nemzeti jogon alapuló hasonló kérelmekre alkalmazandó eljárási szabályok (lásd analógia útján: 2020. október 14-i Valoris ítélet, C-677/19, EU:C:2020:825, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 44 Másrészt, ami a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartását illeti, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az észszerű elévülési vagy jogvesztő határidők megállapítása főszabály szerint megfelel a tényleges érvényesülés követelményének, mivel az a jogbiztonság alapvető elvének alkalmazását jelenti, amely elv egyszerre védi az érdekeltet és az érintett hatóságot, még akkor is, ha az ilyen határidők lejárta jellegénél fogva megakadályozhatja az érintett személyeket jogaik teljes vagy részleges érvényesítésében (2019. december 19-i Cargill Deutschland ítélet, C-360/18, EU:C:2019:1124, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 45 E tekintetben a Bíróság kimondta, hogy mivel a cukortermelőknek a jogalap nélkül megfizetett illetékek visszatérítéséhez való joga csak az 1360/2013 rendelet hatálybalépésének időpontjától kezdve gyakorolható, azon nemzeti szabályok, amelyek előírják, hogy az e visszatérítés kérelmezésére alkalmazandó jogvesztő és elévülési határidők az említett rendelet hatálybalépése előtt lejárnak, gyakorlatilag lehetetlenné teszik az ilyen visszatérítéshez való jog gyakorlását. A Bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy az ilyen nemzeti szabályok ellentétesek a tényleges érvényesülés elvével összefüggésben értelmezett 1360/2013 rendelettel (lásd ebben az értelemben: 2019. december 19-i Cargill Deutschland ítélet, C-360/18, EU:C:2019:1124, 55., 56. és 58. pont).

- 46 Ebből következik, hogy úgy kell tekinteni, hogy összeegyeztethetők a tényleges érvényesülés elvével a cukorágazatban jogalap nélkül megfizetett termelési illetékeknek az 1360/2013 rendelet alapján történő visszatérítésére alkalmazandó azon nemzeti eljárási szabályok, amelyek észszerű jogvesztő és elévülési határidőket írnak elő, feltéve hogy e határidők az 1360/2013 rendelet hatálybalépésének időpontjától kezdődnek.
- 47 A jelen ügyben az előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében a német jog rendelkezéseire, nevezetesen az adózás rendjéről szóló törvény 169. §-ának (1) és (2) bekezdésére, valamint 170. §-ára hivatkozik, amelyek határidőket írnak elő az adók és bizonyos illetékek eltörlésére vagy módosítására. E határidők esettől függően egy-, illetve négyévesek. Márpedig az előterjesztő bíróság nem jelöli meg, hogy az említett határidők alkalmazhatók-e, és ha igen, közülük melyik alkalmazható az 1360/2013 rendeleten alapuló visszatérítés iránti kérelmek benyújtására.
- 48 E tekintetben ugyanakkor emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság példa jelleggel megállapította, hogy egy hároméves nemzeti jogvesztő határidő ezen ítélkezési gyakorlat értelmében észszerűnek tekinthető (lásd ebben az értelemben: 2019. december 19-i Cargill Deutschland ítélet, C-360/18, EU:C:2019:1124, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), és hogy az uniós jog megsértésén alapuló kérelmek vagy jogorvoslatok előterjesztésére nyitva álló egyéves határidő önmagában nem tűnik észszerűtlennek, feltéve azonban, hogy az az e jogsértés orvoslására irányuló szabályozás hatálybalépésétől kezdődik (lásd ebben az értelemben: 2020. október 14-i Valoris ítélet, C-677/19, EU:C:2020:825, 27. és 28. pont).
- 49 A fenti megfontolások egészére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1360/2013 rendelet 2. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem írja elő, hogy a cukorágazatban termelési illeték címén jogalap nélkül megfizetett összegek visszatérítésére irányuló, e rendeleten alapuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő legkésőbb ezen illetékek megállapításának időpontjában, azaz 2014. szeptember 30-án lejár. A tagállamok feladata, hogy az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartása mellett a nemzeti jogukban meghatározzák az alkalmazandó határidőt, azzal a feltétellel, hogy egy egyéves határidő önmagában nem tűnik észszerűtlennek, feltéve azonban, hogy az csak az 1360/2013 rendelet hatálybalépésétől kezdődik.

A második kérdésről

- 50 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1360/2013 rendeletet úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétesek az olyan nemzeti szabályok, amelyek lehetővé teszik az illetékes nemzeti hatóságok számára, hogy a cukorágazatban a termelési illetékek címén jogalap nélkül megfizetett összegek visszatérítése iránt az e rendelet alapján benyújtott kérelmet elutasítsák azon nemzeti határozatok jogerős jellegére hivatkozva, amelyek az említett rendelet elfogadása előtt több olyan bizottsági rendelet alapján rögzítették ezen illetékek összegét, amelyet ugyanezen rendelet visszaható hatállyal váltott fel.
- 51 Először is meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy az I által az 1360/2013 rendelet hatálybalépésének időpontjától számított egy éven belül, azaz 2014. december 18-án benyújtott visszatérítés iránti kérelmet az illetékes nemzeti hatóságok azzal az indokkal utasították el, hogy az I által a 2001/2002-es gazdasági év tekintetében fizetendő illetékek összegének megállapításáról szóló, a vámhivatal által az 1837/2002 rendelet alapján

hozott 2002. november 25-i határozat – az e határozat módosításának kérelmezését illetően rendelkezésre álló jogvesztő elévülési határidő lejártával, azaz 2010 februárjában – jogerőre emelkedett.

- 52 E tekintetben elegendő emlékeztetni arra, hogy – amint az többek között a jelen ítélet 45. pontjából kitűnik – a tényleges érvényesülés elvével összefüggésben értelmezett 1360/2013 rendelettel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a cukorágazatban fizetendő termelési illetékek visszatérítése iránti, e rendeleten alapuló kérelem elutasítható azzal az indokkal, hogy az ezen illetékeket az említett rendelet elfogadását megelőzően megállapító határozatok jogerőre emelkedtek.
- 53 Ezt a következtetést egyáltalán nem kérdőjelezi meg a kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott jogbiztonság elve.
- 54 Igaz ugyanis, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, amennyiben valamely közigazgatási határozatnak az észszerű jogorvoslati határidő lejártával vagy a jogorvoslati lehetőségek kimerítésével megszerzett jogereje hozzájárul a jogbiztonsághoz, az uniós jog nem követeli meg, hogy a közigazgatási szerv főszabály szerint köteles legyen visszavonni az ilyen jogerőssé vált közigazgatási határozatot (2017. december 20-i Incyte ítélet, C-492/16, EU:C:2017:995, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 55 Mindazonáltal, amint az a jelen ítélet 40. pontjában megállapításra került, az 1360/2013 rendeletnek az illetékes nemzeti hatóságok általi alkalmazása nem követeli meg az olyan nemzeti illetékmegállapító határozatok felülvizsgálatát, helyesbítését vagy akár hatályon kívül helyezését, mint amilyen az e rendelet által visszaható hatállyal felváltott bizottsági rendeletek alapján elfogadott 2002. november 25-i határozat. Az ilyen megállapító határozatok és állásfoglalások jogerős jellege tehát nem képezheti akadályát annak, hogy a cukortermelők gyakorolják a jogalap nélkül megfizetett illetékek visszatérítéséhez való jogot, amelyet az említett rendelet által végrehajtott uniós jog biztosít számukra.
- 56 A fenti megfontolásokra tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1360/2013 rendeletet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétesek az olyan nemzeti szabályok, amelyek lehetővé teszik az illetékes nemzeti hatóságok számára, hogy a cukorágazatban a termelési illetékek címén jogalap nélkül megfizetett összegek visszatérítése iránt az e rendelet alapján benyújtott kérelmet elutasítsák azon nemzeti határozatok jogerős jellegére hivatkozva, amelyek az említett rendelet elfogadása előtt több olyan bizottsági rendelet alapján rögzítették ezen illetékek összegét, amelyet ugyanezen rendelet visszaható hatállyal váltott fel.

A költségekről

- 57 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (kilencedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A 2001/2002-es, a 2002/2003-as, a 2003/2004-es, a 2004/2005-ös és a 2005/2006-os gazdasági évre vonatkozó cukorágazati termelési illetékek, a 2001/2002-es és a 2004/2005-ös gazdasági év tekintetében alkalmazandó kiegészítő illeték kiszámításához szükséges együttható, valamint a cukorgyártók által a cukorrépa-eladóknak az illetékek maximális összege és a 2002/2003-as, a 2003/2004-es és a 2005/2006-os gazdasági évre kivetendő illetékösszeg közötti különbség alapján fizetendő összegek megállapításáról szóló, 2013. december 2-i 1360/2013/EU tanácsi rendelet 2. cikkét

a következőképpen kell értelmezni:

az nem írja elő, hogy a cukorágazatban termelési illeték címén jogalap nélkül megfizetett összegek visszatérítésére irányuló, e rendeleten alapuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő legkésőbb ezen illetékek megállapításának időpontjában, azaz 2014. szeptember 30-án lejár. A tagállamok feladata, hogy az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartása mellett a nemzeti jogukban meghatározzák az alkalmazandó határidőt, azzal a feltétellel, hogy egy egyéves határidő önmagában nem tűnik észszerűtlennek, feltéve azonban, hogy az csak az 1360/2013 rendelet hatálybalépésétől kezdődik.

- 2) Az 1360/2013 rendeletet

a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétesek az olyan nemzeti szabályok, amelyek lehetővé teszik az illetékes nemzeti hatóságok számára, hogy a cukorágazatban a termelési illetékek címén jogalap nélkül megfizetett összegek visszatérítése iránt az e rendelet alapján benyújtott kérelmet elutasítsák azon nemzeti határozatok jogerős jellegére hivatkozva, amelyek az említett rendelet elfogadása előtt több olyan európai bizottsági rendelet alapján rögzítették ezen illetékek összegét, amelyet ugyanezen rendelet visszaható hatállyal váltott fel.

Aláírások